

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 39/2024-76

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Petra Straku (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], zastúpeného JUDr. Jozefom Polákom, advokátom, Aleja slobody 50, Dolný Kubín, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Obdo/31/2022 z 28. februára 2023 a rozsudku Krajského súdu v Trnave č. k. 31Cob/26/2020-625 zo 7. decembra 2021 takto

r o z h o d o l :

1. Uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Obdo/31/2022 z 28. februára 2023 **b o l o p o r u š e n é** základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a jeho právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Obdo/31/2022 z 28. februára 2023 **z r u š u j e a v e c v r a c i a** Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie.
3. Najvyšší súd Slovenskej republiky **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **492,32 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 14. júna 2023 domáha vyslovenia porušenia svojich základných práv, a to práva vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1, práva na súdnu ochranu na nezávislom a nestrannom súde podľa čl. 46 ods. 1, práva na právnu pomoc v konaní pred súdmi, inými štátnymi orgánmi alebo orgánmi verejnej správy od začiatku konania podľa

čl. 47 ods. 2, práva na rovnosť v konaní podľa čl. 47 ods. 3, ako aj práva vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej (ďalej len „ústava“), ďalej základných práv podľa čl. 36 ods. 1, čl. 37 ods. 2 a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením najvyššieho súdu a rozsudkom krajského súdu označenými v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľ navrhuje napadnuté rozhodnutia zrušiť a vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie. Zároveň sťažovateľ požiadal o priznanie náhrady trov právneho zastúpenia 492,32 eur.

2. Ústavná sťažnosť sťažovateľa bola uznesením ústavného súdu č. k. III. ÚS 39/2024-44 z 25. januára 2024 prijatá na ďalšie konanie.

3. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ ako žalobca inicioval na Okresnom súde Galanta (ďalej len „okresný súd“) konanie o zaplatenie 99 434 eur s prísl. proti žalovanému LLARIK, s.r.o., na základe neplatnosti vzájomne závislých zmlúv – licenčnej zmluvy a zmluvy o technickej podpore z 9. októbra 2017 – uzavretých medzi stranami sporu (ďalej aj „dotknuté zmluvy“). Sťažovateľ namietal neplatnosť dotknutých zmlúv podľa § 39 a § 49a Občianskeho zákonníka, pretože bol uvedený do omylu v okolnostiach, ktoré boli pre neho pri vstupovaní do právneho vzťahu so žalovaným podstatné (okolnosti týkajúce sa najmä funkcionality počítačového programu a zo strany žalovaného deklarovaných vylepšení programového vybavenia ponúkaného počítačového programu oproti informačnému systému KARAT, ktorý sťažovateľ dovtedy používal). Okrem uvedeného sťažovateľ argumentoval, že výkon práv z dotknutých zmlúv zo strany žalovaného je v rozpore so zásadou poctivého obchodného styku z dôvodu nevyváženosti zmluvných podmienok (napr. čl. V ods. 3, čl. VII ods. 1 licenčnej zmluvy, čl. V bod 5.4 zmluvy o technickej podpore). Žalovaný na základe zmlúv vystavil faktúry, ktoré boli sťažovateľom uhradené v lehote splatnosti pod hrozbou znemožnenia prístupu k hospodárskym údajom o spoločnosti. Sťažovateľ považoval dotknuté zmluvy za neplatné, tým odôvodnil svoj návrh pred všeobecným súdom s odkazom na § 451 Občianskeho zákonníka.

4. Okresný súd rozhodol rozsudkom č. k. 8Cb/12/2019-510 z 5. decembra 2019, v ktorom prvým výrokom žalobu zamietol a druhým výrokom žalovanému voči sťažovateľovi priznal právo na náhradu trov konania vo výške 100 %.

5. Krajský súd na odvolanie sťažovateľa napadnutý rozsudok potvrdil a priznal žalovanému náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %. Sťažovateľovi bol rozsudok krajského súdu doručený 29. decembra 2021.

6. Sťažovateľ podal proti rozsudku krajského súdu 28. februára 2022 dovolanie, ktoré odôvodnil § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. a) Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“). Najvyšší súd dovolanie sťažovateľa odmietol podľa § 447 písm. c) CSP ako neprípustné. Najvyšší súd uviedol, že si nespokojnosť žalobcu so závermi súdov nižších inštancií plne uvedomuje a pokúsil sa porozumieť textu dovolania ako celku, je však viazaný dovolacími dôvodmi tak, ako ich vymedzil dovolateľ, a nemôže dotvárať vec na úkor procesnej protistrany. Sťažovateľ konkrétne skutočnosti týkajúce sa neplatnosti dotknutých zmlúv podľa najvyššieho súdu netvrdil a v konaní nevyšli najavo také skutočnosti, na základe ktorých by tieto zmluvy mohli byť neplatné v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka. Sťažovateľ podľa najvyššieho súdu nebol uvedený do omylu,

a pokiaľ zastával názor, že plnenie poskytnuté mu zo strany žalovaného bolo vadné, mal žalovať nároky zo zodpovednosti za vady, a nie z uvedenia do omylu.

7. Uznesenie najvyššieho súdu bolo sťažovateľovi doručené 14. apríla 2023.

II.

Argumentácia sťažovateľa

8. Proti napadnutým rozhodnutiam podal sťažovateľ túto ústavnú sťažnosť, v ktorej rozsiahlo argumentuje tým, že:

a) Najvyšší súd postupoval pri skúmaní dôvodov prípustnosti formalisticky, pretože sa nijako nevysporiadal so svojvoľným výkladom § 39, § 49a a § 451 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka v napadnutom rozsudku krajského súdu, v ktorom bolo navyše vyhodnotené vykonané dokazovanie v rozpore so skutkovým stavom.

b) Najvyšší súd odignoroval svoju predchádzajúcu rozhodovaciu činnosť v otázke prípustnosti dovolania. Vo vzťahu ku špecifikácii dôvodu prípustnosti kládol na sťažovateľa neprimerané a neakceptovateľné požiadavky.

c) Sťažovateľ námietku absolútnej neplatnosti dotknutých zmlúv podľa § 39 Občianskeho zákonníka predložil ešte v rámci prvostupňového konania. Záver súdov, podľa ktorého nebolo ich povinnosťou skúmať dôvod absolútnej neplatnosti dotknutých zmlúv, pretože sťažovateľ v konaní netvrdil konkrétny dôvod takejto neplatnosti, je v rozpore s judikatúrou najvyššieho súdu, napr. rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 4 Obo 20/2007 z 29. januára 2008, sp. zn. 2 Obo 9/2011 z 21. apríla 2011, rozsudkom sp. zn. 5 Cdo 208/2010 z 30. júla 2012, uznesením sp. zn. 7M Cdo 12/2011 z 20. júna 2012.

d) Sťažovateľ už v žalobnom návrhu poukazoval na to, že žalovaný už pri vstupe do zmluvného vzťahu musel vedieť, že v listinnom dôkaze zachytené očakávané vylepšenia oproti programovému modulu IS KARAT nebudú dodržané a vzhľadom na charakter ponúkaného programu ani nemôžu byť naplnené (o. i. z dôvodu, že samotný program fungoval na platforme databázového programu Oracle 10, ktorý už v tom čase nebol zo strany výrobcu vôbec podporovaný). Uvedené skutočnosti sťažovateľovi žalovaný úmyselne zamlčal a za nefunkčný program zinkasoval 99 434 eur s prísl. Záver súdov, že sťažovateľ v predmetnom konaní nepreukázal uvedenie do omylu žalovaným ani iný dôvod neplatnosti zmlúv, nemôže z ústavného hľadiska obstať pri zohľadnení obsahu dotknutých zmlúv, ako aj listinného dôkazu označeného ako *Očakávané vylepšenia oproti programovému modulu IS KARAT* a je v priamom rozpore s § 49a a § 451 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka.

e) Súd vo vzťahu k argumentácii týkajúcej sa absolútnej neplatnosti dotknutých zmlúv neprihliadli na správanie žalovaného, ktorý pod zámienkou dodania počítačového programu na základe dotknutých zmlúv získal absolútnu kontrolu nad účtovnými dokladmi sťažovateľa a pod hrozbou zamedzenia prístupu k nim od sťažovateľa zinkasoval 94 434 eur. Uvedené konanie bolo v rozpore so zásadami poctivého obchodného styku, ako aj s dobrými mravmi. Listinnými dôkazmi preukazujúcimi popísané správanie žalovaného sa súdy nezaoberali, no mali ho skúmať minimálne v rovine preukázania skutkového tvrdenia sťažovateľa o nevyváženosti zmluvných dojednaní

(poukázal na čl. IV ods. 3 a 4, čl. V ods. 3 licenčnej zmluvy, ako aj čl. V bod 5.4 a čl. IV bod 4.3 zmluvy o technickej podpore).

f) Najvyšší súd ako dôvod prípustnosti dovolania nevyhodnotil skutočnosť, že krajský súd nevykonával dôkazy predložené sťažovateľom, a vykonané dokazovanie vyhodnotil jednostranne v prospech žalovaného predovšetkým vo vzťahu k nepreukázaniu konania žalovaného v rozpore so zásadami poctivého obchodného styku a údajného nepreukázania nevyváženosti zmluvných obchodných podmienok. Krajský súd odobril postup okresného súdu, ktorým zamietol sťažovateľove návrhy na doplnenie dokazovania o skutočnosti podstatné pre rozhodnutie v tejto veci, hoci na to neboli splnené procesné podmienky. V uvedených súvislostiach sťažovateľ poukázal na právnu vetu vyplývajúcu z nálezu ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 168/2019 z 21. novembra 2019.

g) Aj sťažovateľ ako podnikateľ mohol byť uvedený do omylu. Pozornosti súdov v tomto prípade ušlo, že predmet plnenia na základe dotknutých zmlúv vôbec nepatrí do predmetu podnikateľskej činnosti sťažovateľa, ktorý mal v týchto vzťahoch postavenie spotrebiteľa. Na druhej strane súdy úplne odignorovali spoločenskú nebezpečnosť konania žalovaného.

h) Sťažovateľ sa nestotožňuje ani so záverom súdov, ktorým posúdili charakter jeho omylu pri uzatváraní dotknutých zmlúv so žalovaným. Podľa neho tento omyl možno považovať za podstatný, pretože v prípade, ak by mal vedomosť, že ponúkaný počítačový program nezvláda ani bežné úkony (napr. prevod merných jednotiek), nebol by tento právny úkon urobil vôbec. V tejto súvislosti poukázal na rozhodnutie najvyššieho súdu vo veci sp. zn. 3Cdo 192/2008. Z dôvodu informačného deficitu zapríčineného žalovaným získal teda sťažovateľ mylnú predstavu o rozhodujúcich skutočnostiach pre jeho rozhodnutie uzatvoriť dotknuté zmluvy (pozri uznesenie Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 32 Odo 698/2004 z 31. januára 2006), hoci postupoval s obvyklou mierou opatrnosti. V tejto súvislosti sťažovateľ taktiež zdôraznil, že prevádzka počítačového systému žalovaného bola spustená bez akéhokoľvek prechodného obdobia od 1. januára 2018, t. j. neexistovalo obdobie, v ktorom by sťažovateľ využíval oba informačné systémy (starý aj nový).

i) Argument súdov, podľa ktorého nemohlo dôjsť k omylu na strane sťažovateľa, pretože využíval počítačový program v období od 15. januára 2018 do 30. apríla 2018, neobstojí, pretože sťažovateľ ihneď po zistení, že deklarované očakávané vylepšenia počítačového programu žalovaný nemôže splniť, podnikol všetky dostupné kroky potrebné na to, aby svoju činnosť v tomto programe ukončil. Sťažovateľ sa však dodnes domáha prostredníctvom exekučného konania vydania svojej agendy poskytnutej žalovanému pre spracovanie v počítačovom programe (dôkaz uznesenie Okresného súdu Galanta sp. zn. 28Cb/18/2019 z 3. septembra 2019). Okresný súd pri interpretácii čl. II bodu 3 a čl. V bodu 1 licenčnej zmluvy prihliadal len na jeho jazykovogramatické vyjadrenie, nie na skutočnú vôľu účastníkov tohto právneho úkonu. Sťažovateľovou vôľou pri uzatváraní dotknutých zmlúv bolo zmeniť používaný počítačový systém za iný, ktorý mal podľa tvrdení žalovaného byť lepší než doterajší.

j) Napadnuté rozhodnutia považuje sťažovateľ za prekvapivé a arbitrárne z dôvodu ich rozporu s rozhodovacou praxou dovolacieho súdu. V tejto súvislosti poukázal na právnu vetu z uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 7Cdo 42/2010 zo 17. októbra 2011 a následne uviedol, že súdy pri svojom rozhodovaní síce dokazovanie listinou očakávané vylepšenia informačného systému oproti

programovému modulu IS KARATA vykonali, avšak následne dospeli k nesprávnym skutkovým záverom, v ktorých nezohľadnili skutočnosť, že k žiadnym očakávaným vylepšeniam počítačového programu zo strany žalovaného nedošlo.

k) Napadnuté rozhodnutia nie sú riadne odôvodnené, a teda sú nepreskúmateľné, pretože boli vydané bez náležite zisteného skutkového stavu na podklade nezákonne získaných dôkazov a predčasne.

l) Napokon za nespravodlivý považuje sťažovateľ záver súdov, podľa ktorého mohol v predmetnej veci žalovať nároky zo zodpovednosti. Argumentuje, že nemohol preukazovať nefunkčnosť počítačového programu v čase, keď k nemu na základe svojvoľného a účelového konania žalovaného nemal prístup a nemá prístup ani k výstupom z tohto programu vo formáte, ktorý by bol čitateľný inak ako cez program žalovaného.

III.

Vyjadrenie krajského súdu, najvyššieho súdu a replika sťažovateľa

III.1. Vyjadrenie krajského súdu:

9. Predseda krajského súdu vo svojom vyjadrení k ústavnej sťažnosti konštatoval, že pri výkone svojej právomoci nezistil skutočnosti, ktoré by nasvedčovali porušeniu sudcovských povinností členmi senátu 31C, a zároveň poukázal na stanovisko sudkyne spravodajkyne, ktoré v tejto veci predložil ústavnému súdu.

a) Podľa uvedeného stanoviska nosná časť argumentácie sťažovateľa bola založená na tom, že informačný systém (počítačový program) EIB nefungoval, teda nenaplnil očakávania sťažovateľa a žalovaným bol uvedený do omylu. Sťažovateľ v konaní k svojmu tvrdeniu o absolútnej neplatnosti zmluvy neponúkol žiadne skutkové tvrdenia. Dovoľával sa relatívnej neplatnosti dotknutých zmlúv z dôvodu uvedenia do omylu pri ich uzatváraní žalovaným. Absolútnou neplatnosťou právneho úkonu sa súd zaoberá *ex offio* za podmienky, že priebeh predchádzajúceho konania vykonaného dokazovaním takúto možnosť naznačuje. V tejto súvislosti poukázal krajský súd na nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. IV. ÚS 2600/09 z 9. decembra 2010).

b) Zo skutkového stavu zisteného okresným súdom neboli zistené žiadne skutočnosti, ktorými by bolo možné odôvodniť absolútnu neplatnosť dotknutého právneho úkonu, resp. zmluvy. Vzhľadom na to nebol dôvod, aby súd z vlastnej iniciatívy pátral a nahrádzal tak v sporovom konaní zákonom predpokladanú aktivitu strán sporu (pozri rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 1MCdo 12/2010). Ďalej krajský súd poukázal na skutočnosť, že platný právny úkon sa v dôsledku skutočností, ktoré nastali po jeho vzniku, nemôže stať neplatným a dôvodom neplatnosti nemôže byť nesplnenie zmluvných povinností vyplývajúcich z konkrétneho právneho úkonu (rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 1MOBdoV 16/2006 z 26. marca 2009). Sťažovateľ v súvislosti s neplatnosťou zmlúv uzatvorených so žalovaným tvrdil len, že bol pri ich uzatváraní uvedený do omylu v skutočnostiach, ktoré boli pre neho pri vstupe do zmluvného vzťahu podstatné. Uvedené skutočnosti sa týkali podľa sťažovateľa funkcionality a žalovaným deklarovaných vylepšení programového vybavenia (teda vadného plnenia) podľa licenčnej zmluvy a zmluvy o technickej podpore. Sťažovateľ mohol a mal využiť možnosť počítačový program vyskúšať,

prezrieť si ho u iného klienta žalovaného, a tak zistiť, či vyhovuje jeho požiadavkám. Žalovaný tvrdil, že program funguje a spĺňa očakávané vylepšenia a o pravdivosti tohto tvrdenia sa sťažovateľ mohol dozvedieť až po spustení jeho ostrej prevádzky, pretože možnosť skúšobnej prevádzky mu žalovaným nebola poskytnutá. S poukazom na uvedené tvrdenia sťažovateľa vyvstáva otázka, prečo do takého zmluvného vzťahu vstupoval, keď od podnikateľského subjektu sa očakáva vyššia miera obozretnosti. Vzhľadom na to, že sťažovateľ je podnikateľ, jeho prípadný omyl nemožno považovať za ospravedlniteľný.

c) Sťažovateľovi sa zároveň nepodarilo preukázať, že by v ňom žalovaný úmyselne vyvolal omyl zatajovaním nejakých skutočností. Naopak, z dokazovania vyplynulo, že počítačový program si mohol sťažovateľ vopred prezrieť, zistiť si referencie žalovaného, počas platnosti zmluvy mal možnosť ho bez obmedzení používať a spolupracovať so žalovaným na jeho úpravách. Z dotknutých zmlúv zároveň podľa krajského súdu sťažovateľ musel mať vedomosť o tom, že dodaný počítačový program sa bude následne upravovať podľa jeho požiadaviek po jeho dodaní v zmysle zmluvy o technickej podpore.

d) Argumentácia sťažovateľa, že je spotrebiteľ, je zjavnou novotou, ktorou v preskúvanom konaní neargumentoval a je nedôvodná. Sťažovateľ v celom priebehu konania poukazoval na vadnosť plnenia z uzatvorených zmlúv. Pokiaľ sa sťažovateľ domáhal plnenia z titulu omylu pri uzatváraní právneho úkonu, nemôže skutkovo dôvodiť vadami poskytnutého plnenia.

e) Krajský súd vo vzťahu k námietkam arbitrárnosti rozsudku krajského súdu uviedol, že sťažovateľ nepreukázal, t. j. nesplnil si v tejto časti povinnosť tvrdenia, že konanie žalovaného bolo v rozpore so zásadami poctivého obchodného styku z dôvodu nevyváženosti zmluvných podmienok a rozsudok okresného súdu v tejto časti nemožno považovať za arbitrárny. Obrana sťažovateľa podľa krajského súdu vychádzala z navzájom si odporujúcich tvrdení a v tejto súvislosti poukázal na to, že § 39 Občianskeho zákonníka a § 265 Obchodného zákonníka nemožno ľubovoľne kombinovať a právny úkon nemožno naraz podriaďiť pod obe uvedené ustanovenia, a rovnako tak právny úkon nemôže byť súčasne absolútne aj relatívne neplatný.

f) Krajský súd taktiež poukázal na skutočnosť, že sťažovateľ si v preskúvanom konaní neuplatnil nárok zo zodpovednosti za vady. Na základe skutkových tvrdení sťažovateľa v tejto veci a vykonaného dokazovania nebolo možné jeho žalobe vyhovieť. Samotná skutočnosť, že sa krajský súd nestotožnil s jeho právnymi názormi, nezakladá porušenie práva na spravodlivý súdny proces.

III.2. Vyjadrenie najvyššieho súdu:

10. Najvyšší súd sa k ústavnej sťažnosti sťažovateľa vyjadril prostredníctvom sudkyne spravodajkyne senátu 3O, ktorá uviedla:

a) Argumentácia sťažovateľa v ústavnej sťažnosti a dovolaní je do značnej miery totožná.

b) K námietke smerujúcej proti postupu najvyššieho súdu, ktorým pri skúmaní dôvodov prípustnosti postupoval formalisticky (nevysporiadanie sa so svojvoľným výkladom § 39, § 49a a § 451 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka v napadnutom rozsudku, nesprávnym vyhodnotením dokazovania) najvyšší súd poukázal na body 26 až 29 odôvodnenia napadnutého uznesenia, v ktorom poukázal na to, že v konaní sťažovateľ dôvod absolútnej neplatnosti netvrdil a ani takýto dôvod nevyšiel

najavo. Sťažovateľ v konaní predložil iba tvrdenia týkajúce sa funkcionality a žalovaným deklarovaných vylepšení programového vybavenia, t. z. týkajúce sa vadného plnenia.

c) Sťažovateľovu argumentáciu týkajúcu sa nesprávnej aplikácie § 49a Občianskeho zákonníka, t. j. uvedenie sťažovateľa žalovaným do omylu, ktorý bol ospravedlniteľný, vo veci konajúce súdy posúdili tak, že tieto tvrdenia subsumovali pod „*vady diela*“. Zároveň konštatovali, že uspokojenie, ktoré možno dosiahnuť uplatnením nárokov z vadného plnenia, nemožno dosiahnuť uplatnením nároku z iného právneho dôvodu. Tento záver determinoval konečné rozhodnutie veci a k tomuto záveru sa sťažovateľ v dovolaní bližšie nevyjadril, iba zotrval na svojej argumentácii o konaní v omyle.

d) Dovolací súd si uvedomoval nespokojnosť sťažovateľa a pokúsil sa porozumieť textu dovolania, avšak je viazaný dovolacími dôvodmi, a preto dospel k záveru, že dovolanie sťažovateľa je neprípustné.

e) K námietke nesprávneho vyhodnotenia predloženej argumentácie týkajúcej sa nepreukázania konania žalovaného v rozpore so zásadami poctivého obchodného styku a údajného nepreukázania nevyváženosti zmluvných obchodných podmienok najvyšší súd uviedol, že zotrváva na svojom závere uvedenom v bodoch 20 a 22 odôvodnenia napadnutého uznesenia dovolacieho súdu.

f) Najvyšší súd v dostatočnej miere podrobil napadnutý rozsudok krajského súdu dovolaciemu súdu s ohľadom na vymedzené dovolacie dôvody v snahe o zachovanie práva na spravodlivý proces. K porušeniu sťažovateľom označených práv v konaní pred najvyšším súdom nedošlo.

III.3. Replika sťažovateľa:

11. Sťažovateľ vo svojej replike uviedol:

a) Vo vzťahu k argumentácii krajského súdu sťažovateľ poukázal na právne významné podanie z 28. júna 2018 označené ako „*Oznámenie o neplatnosti licenčnej zmluvy zo dňa 09. 10. 2017 a zmluvy o technickej podpore zo dňa 09. 10. 2017*“, ktorým sa dovoľával neplatnosti dotknutých zmlúv podľa § 39 a § 49a Občianskeho zákonníka, citoval tieto ustanovenia a poukazoval na ne, a zároveň uviedol skutkové okolnosti, ktorými došlo k ich naplneniu.

b) V súvislosti s argumentáciou uvedenou vo vyjadrení najvyššieho súdu sťažovateľ poukázal na právne závery ústavného súdu uvedené v uzneseniach vo veci sp. zn. II. ÚS 751/2015 i sp. zn. II. ÚS 267/2015 týkajúcich sa uplatňovania zásady „*iura novit curia*“, z ktorých vyplýva, že právna kvalifikácia uplatneného nároku je vecou súdu, avšak strana sporu je povinná uviesť rozhodujúce skutočnosti, ktoré umožnia súdu, aby uplatnený nárok správne právne kvalifikoval.

c) Sťažovateľ následne zdôraznil, že takéto rozhodné skutočnosti pre správnu kvalifikáciu uplatneného nároku boli v ním podanej žalobe uvedené. V preskúvanom konaní bolo teda povinnosťou súdu vyriešiť predmetnú vec kvalifikovane a vybrať správnu kvalifikáciu s prihliadnutím na spomínanú zásadu „*iura novit curia*“. Sťažovateľ poukazuje aj na to, že z jeho strany išlo pri uzatváraní dotknutých zmlúv o omyl, ktorý treba považovať za ospravedlniteľný. Implementácia počítačového programu trvala viac ako pol roka. Počítačový program však ani po jeho úpravách a uplynutí tejto doby nedosahoval požadovaný výsledok, pretože vykazoval také elementárne chyby, ktoré potvrdili, že žalovaný sa ho učil upravovať v procese implementácie. Sťažovateľ spolupracoval so žalovaným na úpravách, a preto zistil,

že žalovaný nie je schopný dodať mu počítačový program v štandarde, ktorý by bol aspoň o poznanie lepší ako predtým využívaný program dodaný predchádzajúcim dodávateľom. Preto sa vrátil k pôvodnému programu. Počítačový program mal dosiahnuť očakávané vylepšenia po spustení ostrej prevádzky informačného systému v prevádzkových jednotkách sťažovateľa. Pri takýchto náročných odborných úkonoch v informačnom systéme sťažovateľ očakáva preukázanie odbornosti od dodávateľa a naopak nemožno od neho očakávať vyššiu mieru obozretnosti, pretože tvorenie programu je vysoko odborná otázka v informačnej technológii. Pokiaľ dodávateľ v tejto oblasti prisľúbil zvýšené vylepšenia, neobstojí povinné očakávanie vyššej miery obozretnosti, pretože ide o náročnú odbornú oblasť.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

12. Podstata námietok sťažovateľa v súvislosti s namietaným porušením ním označených práv je založená na jeho tvrdení o nezákonnosti, svojvoľnosti a neodôvodnenosti napadnutého uznesenia najvyššieho súdu a rozsudku krajského súdu. Sťažovateľ namietal, že v napadnutých rozhodnutiach súdy dospeli k arbitrárnym právnym záverom, nesprávne posúdili ním predložené dôvody, ktorými namietal absolútnu i relatívnu neplatnosť dotknutých zmlúv, ako aj konanie žalovaného v rozpore so zásadami poctivého obchodného styku v dôsledku nevyvážených podmienok v dotknutých zmluvách, a taktiež nezohľadnili nesplnenie informačnej povinnosti žalovaným.

13. Súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (m. m. III. ÚS 209/04).

14. Právo na prístup k súdu však nemá absolútny charakter a môže podliehať obmedzeniam zo strany štátu. Takýmto obmedzením sú aj § 420 a § 421 CSP, ktoré vymedzujú prípady, keď je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok (I. ÚS 51/2020).

15. Dovolanie je v systéme opravných prostriedkov v civilnom procese zaradené medzi mimoriadne opravné prostriedky a jeho úlohou nemá byť naplnenie funkcie všeobecnej tretej súdnej inštancie, a preto sú podmienky prípustnosti dovolania taxatívne vymedzené. Je preto namieste vyžadovať, aby dovolateľ sám náležitým spôsobom vymedzil dôvody zakladajúce prípustnosť dovolania. Na druhej strane dovolací súd nemôže rezignovať na svoju povinnosť vykladať podmienky prípustnosti dovolania tak, aby bola naplnená ústavou ustanovená povinnosť súdov poskytovať jednotlivcom ochranu základných práv a slobôd (napr. I. ÚS 186/08, I. ÚS 164/2012).

16. Sťažovateľ podané dovolanie odôvodnil dôvodmi prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP a aj § 421 ods. 1 písm. a) CSP, t. j. tým, že krajský súd mu nesprávnym procesným postupom znemožnil uskutočňovať jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu jeho

práva na spravodlivý proces, ako aj nesprávnym právnym posúdením veci krajským súdom vo vzťahu k právnej otázke týkajúcej sa právneho základu, resp. titulu uplatneného nároku.

IV.1. K namietanému porušeniu práv napadnutým uznesením najvyššieho súdu:

17. Najvyšší súd dovolanie sťažovateľa vo vzťahu k uplatnenému dovolaciemu dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP spočívajúcu v tvrdení o nedostatočnom odôvodnení rozsudku krajského súdu odmietol ako neprípustné podľa § 447 písm. c) CSP.

18. Úlohou ústavného súdu bolo posúdiť napadnuté rozhodnutie najvyššieho súdu z toho pohľadu, či závery v ňom uvedené zodpovedajú požiadavkám obsiahnutým v základnom práve na súdnu ochranu a práve na spravodlivé súdne konanie, a teda či sú ústavne udržateľné. K dovolaciemu dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP je potrebné pripomenúť, že podľa judikatúry ústavného súdu odôvodnenie rozhodnutia nemusí dať odpoveď na každú poznámku či pripomienku účastníka konania, ktorý ju nastolil. Je však nevyhnutné, aby spravodlivé súdne rozhodnutie reagovalo na podstatné a relevantné argumenty účastníka konania a aby mu dalo jasnú odpoveď na riešenie konkrétneho právneho problému (obdobne napr. II. ÚS 193/06, III. ÚS 198/00, III. ÚS 200/09). Ak ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (II. ÚS 410/06, Georgiadis c. Grécko z 29. 5. 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. 2. 1998) (IV. ÚS 668/2023).

19. Ústavný súd sa podrobne oboznámil s obsahom spisového materiálu v tejto veci, ako aj obsahom napadnutých rozhodnutí súdov zúčastnených na rozhodovaní o nej.

20. Najvyšší súd vo vzťahu k argumentácii sťažovateľa v napadnutom uznesení uviedol:

a) K námietke sťažovateľa, podľa ktorej nevykonaním navrhovaných dôkazov došlo k zásahu do jeho práva na spravodlivý proces, najvyšší súd uviedol, že rozhodnutie o tom, ktoré dôkazy budú v konaní napokon vykonané, patrí do výlučnej právomoci súdov nižšieho stupňa.

b) K námietke výkonu práv žalovaného zo zmlúv v rozpore so zásadami poctivého obchodného styku z dôvodu nevyváženosti zmluvných podmienok najvyšší súd poukázal na bod 45 napadnutého rozsudku, podľa ktorého si sťažovateľ ohľadom tejto skutočnosti nesplnil svoju dôkaznú povinnosť poukázaním na konkrétne skutkové tvrdenia.

c) K námietke nedostatočného zistenia skutkového stavu veci poukázal na to, že dovolaním sa revízie skutkových zistení nemožno dovolávať. K námietke nepreskúmateľnosti napadnutého rozsudku najvyšší súd uviedol, že sťažovateľ neuviedol, v čom spočíva nepreskúmateľnosť napadnutého rozsudku, na ktoré otázky nedal krajský súd odpoveď. Následne uzavrel, že napadnutý rozsudok je dostatočne odôvodnený a sú z neho zrejmé dôvody zamietnutia žaloby.

d) K námietke porušenia princípu predvídateľnosti rozhodnutí uviedol, že argumenty súdov nižšieho stupňa podporovali jeden a ten istý právny záver, preto k porušeniu uvedeného princípu nemohlo dôjsť.

e) K námietke vyhodnotenia dôkazov jednostranne v prospech žalovaného v rozpore s princípom rovnosti strán, najmä v otázke nepreukázania konania žalovaného v rozpore so zákonom a zásadami poctivého obchodného styku a nepreukázania nevyváženosti zmluvných obchodných podmienok, najvyšší súd uviedol, že obsah spisu nedáva podklad pre tento záver a konštatoval rovnaké možnosti poskytnuté súdmi obom stranám sporu.

f) V odôvodnení napadnutého uznesenia najvyšší súd ďalej uviedol, že v danej veci nejde o prekvapivé rozhodnutie, keďže oba súdy dospeli k rovnakému záveru o neexistencii nároku sťažovateľa na vydanie bezdôvodného obohatenia pre nepreukázanie dôvodu relatívnej neplatnosti dotknutých zmlúv a existencie ospravedlniteľného omylu.

21. V danom prípade s prihliadnutím na argumentáciu sťažovateľa predloženú v preskúmanom konaní bolo úlohou súdov zúčastnených na rozhodovaní v tejto veci zistiť, či k uzavretiu dotknutých zmlúv nedošlo v dôsledku poskytnutia klamlivých, zavádzajúcich, resp. nedostatočných informácií, príp. zamlčania relevantných informácií žalovaným. Výsledkom takéhoto stavu by bolo uzavretie zmluvy v rozpore so zámerom oklamanej strany, t. j. sťažovateľa, ktorý by v prípade dispozície s uvedenými informáciami takéto zmluvy vôbec neuzavrel, resp. uzavrel by ich za podstatne iných podmienok. Dôsledkom uvedeného stavu by potom bola nechcená zmluva na jednej strane a výhody zo zmluvy na strane druhej. Aprobácia takéhoto stavu však nezodpovedá ekvitným štandardom súkromného práva.

22. Pri právnom posúdení tejto veci bolo teda úlohou súdov vziať do úvahy § 1 ods. 2 a § 266 a nasl. Obchodného zákonníka a najmä na § 39, § 40a a § 49a Občianskeho zákonníka.

23. Podľa § 266 ods. 1 až 3 Obchodného zákonníka sa prejav vôle vykladá podľa úmyslu konajúcej osoby, ak tento úmysel bol strane, ktorej je prejav vôle určený, známy alebo jej musel byť známy (ods. 1). V prípadoch, keď prejav vôle nemožno vyložiť podľa odseku 1, vykladá sa prejav vôle podľa významu, ktorý by mu spravidla prikladala osoba v postavení osoby, ktorej bol prejav vôle určený. Výrazy používané v obchodnom styku sa vykladajú podľa významu, ktorý sa im spravidla v tomto styku prikladá (ods. 2). Pri výklade vôle podľa odsekov 1 a 2 sa vezme náležitý zreteľ na všetky okolnosti súvisiace s prejavom vôle vrátane rokovania o uzavretí zmluvy a praxe, ktorú strany medzi sebou zaviedli, ako aj následného správania strán, pokiaľ to pripúšťa povaha vecí (ods. 3).

24. Podľa § 267 ods. 1 Obchodného zákonníka ak je neplatnosť právneho úkonu ustanovená na ochranu niektorého účastníka, môže sa tejto neplatnosti dovolávať iba tento účastník. To neplatí pre zmluvy uzatvorené podľa druhej časti tohto zákona.

25. Podľa § 39 Občianskeho zákonníka je neplatný právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom.

26. Právny úkon je neplatný pre omyl podľa § 49a Občianskeho zákonníka len vtedy, ak ho konajúca osoba urobila v omyle vychádzajúcom zo skutočnosti, ktorá bola pre právny úkon rozhodujúca, resp. podstatná a osoba, ktorej bol právny úkon určený, tento omyl vyvolala alebo o ňom musela vedieť v čase právneho úkonu.

27. Predpokladom právneho posúdenia neplatnosti dotknutých zmlúv s prihliadnutím na námietku sťažovateľa predloženú v konaní (týkajúcim sa uvedenia do omylu ohľadom funkcionality počítačového programu, konania žalovaného v rozpore s dobrými mravmi) bolo predovšetkým objasnenie, resp. ustálenie podstatných náležitostí týchto zmlúv, medzi ktoré nepochybne patrí dohodnutý predmet plnenia.

28. Právny záver o dohodnutom predmete plnenia by mal byť aj v tomto prípade ustálený s prihliadnutím na príslušné výkladové pravidlá uvedené v § 266 Obchodného zákonníka. V tejto súvislosti ústavný súd vo vzťahu k výkladu právneho úkonu poukazuje na rozhodnutie najvyššieho

súdu sp. zn. 4Obdo/73/2021 z 31. októbra 2022, v ktorom tento súd poskytol usmernenie k aplikácii § 266 Obchodného zákonníka, ktoré obsahuje výkladové pravidlá pre výklad právnych úkonov. Najskôr tak musí byť v zmysle § 266 Obchodného zákonníka zistený úmysel toho, kto konal, a pokiaľ ho nemožno zistiť alebo sa zmluvné strany v sledovanom úmysle právneho úkonu rozchádzajú, treba vychádzať z významu, aký by bežný podnikateľ prejavenej vôle prikladal, a ďalej z toho, aký význam sa prikladá v právnom úkone použitým výrazom podľa obchodných zvyklostí. Pri nemožnosti zistenia hľadiska subjektívneho (úmysel konajúcich) prichádza do úvahy objektívne hľadisko. Vždy sa však z hľadiska subjektívneho, ako aj objektívneho musí brať ohľad na všetky okolnosti súvisiace s prejavom vôle vrátane rokovania o uzavretí zmluvy, praxe, ktorú medzi sebou zmluvné strany zaviedli, ako aj následné správanie strán, pokiaľ to povaha veci pripúšťa.

29. Určenie predmetu zmluvy sa podľa ústavného súdu môže javiť ako jednoduchá úloha, avšak v tomto prípade iba pri povrchnom nazeraní na vec. Samotný predmet dotknutých zmlúv si vyžaduje hlbšie zaoberanie sa problematikou IT práva.

30. Odborná literatúra definuje počítačový program v právnom slova zmysle tak, že zahrňuje tiež prípravné a koncepčné materiály, ktoré vedú k jeho vytvoreniu, najmä analýzy, návrhy architektúry alebo designu softwaru či funkčnej špecifikácie (pozri Softwarové smlouvy, 1. vydanie, 2021 s.).

31. Pre lepšie pochopenie predmetu zmluvy ústavný súd odkazuje na odbornú literatúru – Softwarové smlouvy, 1. vydání, 2021, s. 185 – 229, bod 691, v ktorej sa uvádza: „Často se v praxi setkáváme s případy, kdy jedna strana od druhé software jednoduše kupuje, jako by se jednalo o běžnou věc, kterou je možné koupit v obchodě. I když žijeme v technologicky vyvinuté společnosti a software se stal skutečně běžnou věcí, bez které se neobejdeme, nejedná se o obyčejnou věc. Nelze na něj nahlížet ani jako na věc, kterou lze koupit v obchodě. Pokud se bavíme o softwaru, který má být na základě určité objednávky vyvinut pro kupujícího, jedná se o věc, která zatím jako celek neexistuje. O to důležitější je pak pochopit, jak povaha softwaru ovlivňuje způsob, jakým jej objednatel skutečně získá.“

32. „Lze tedy shrnout, že sepsáním smlouvy o dílo či smlouvy licenční obě smluvní strany „deklarují“ stav myslí programátora, resp. akceptování pohledu programátora ohledně převážné dokončenosti díla. Smlouva může následně oboustranně konvalidovat, pouze prokáže-li se ohledně dokončenosti díla“ (Právní rozhledy marec 6/2012, s. 215, Počítačový program na objednávku, režimy „prevodu“ softwarových práv, JUDr. Ing. Vladimír Koranda, Ph.D., Praha).

33. Sťažovateľ v dovolacej argumentácii poukazoval na predmet dotknutých zmlúv, resp. na stav dokončenosti počítačového programu, ktorý si mal možnosť sťažovateľ prezrieť pred uzavretím zmluvy, a stav tohto počítačového programu po jeho dodaní, ako aj na správanie žalovaného v tomto zmluvnom vzťahu. Vzhľadom na predmet zmluvy samotné hmotné zachytenie počítačového programu v objektívne vnímateľnej podobe v čase uzavretia dotknutých zmlúv, resp. v čase prezentácie softwaru sťažovateľovi nemuselo byť dostačujúce pre sformovanie súhlasného prejavu vôle zo strany sťažovateľa obzvlášť v prípade, ak zmluvné strany jasne deklarujú požiadavku na úpravu predmetu zmluvy.

34. Sťažovateľ v preskúmanom konaní namietal, že práve táto nezachytená časť počítačového programu bola z jeho pohľadu pre uzavretie dotknutých zmlúv rozhodujúca. Na podporu svojej argumentácie v preskúmanom konaní predložil, ako sám zdôrazňuje, len malú časť listinných dôkazov, ktoré mali preukázať jeho tvrdenie, že dodaný počítačový program nespĺňal zmluvne

dohodnuté funkcionality, ako aj faktúry svedčiace o tom, že žalovaný mu účtoval neoprávnene sumy za nastavovanie dohodnutých prvkov funkcionality. S prihliadnutím na uvedené ani sťažovateľom predložené dôkazy o nefunkčnosti počítačového programu, ako aj účtové doklady vrátane faktúr zostavených žalovaným nemožno považovať za právne irelevantné, nemajúce dopad na skutkové závery ovplyvňujúce samotné právne posúdenie tejto veci. V tejto súvislosti je potrebné pripomenúť, že iba dostatok relevantných informácií by mohol viesť k uzavretiu zmluvy v súlade s vôľou dotknutých subjektov, naopak, nedostatok takýchto informácií spravidla implikuje výrazný nepomer medzi očakávaniami a realitou.

35. Súdny zúčastnený na rozhodovaní v tejto veci sa v preskúmanom konaní otázkou predmetu dotknutých zmlúv, dohodnutých funkcionalít počítačového programu prepojených s informačnou povinnosťou žalovaného, stavom jeho dokončenosti v čase jeho dodania sťažovateľovi či namietaným správaním žalovaného vôbec nezaoberali.

36. Obdobnou situáciou, keď vec mala v rozpore s uistením predávajúceho vady, pre ktoré ju nebolo možné použiť podľa účelu zmluvy, sa najvyšší súd zaoberal už v sp. zn. Rv I 355/31 (Vážný 10732). V tomto prípade bol podľa zmluvy kupovaný kôň na ťahanie (na dopravu mlieka a ľahšie práce) a predávajúci sa zaručil, že „*kůň jest dobrý tahoun*“. Napokon však vyšlo najavo, že kôň je „*nespolehlivý, a to i na rovině, a do kopce vůbec vypovídá službu*“. Zodpovednosť sa predávajúci nevyhol ani poukazom na znalecký posudok, podľa ktorého „*kůň některému kočímu chodí, neboť z toho nijak neplyne, že se kůň hodí k tahu, a nelze na kupiteli požadovati, by snad vyměnil celou řadu kočí, než najde takového, kterému by kůň chodil*“.

37. Z rakúskej judikatúry možno demonštrovať príklad odstúpenia od zmluvy v dôsledku nedbanlivostného porušenia informačnej povinnosti napr. rozhodnutím OGH 8. Oktober 1975, 1 Ob 191/75 (OLG Wien 1 R 111/75; HG Wien 11 Cg 303/74) OGH (SZ 48/102), v ktorom bola náhrada škody z *culpa in contrahendo* prisúdená v prípade dodávky zariadenia pre lekárske diagnostické centrum. Žalobca si pri kontraktácii vymienil isté funkcie tohto zariadenia, pričom bol žalovaným (dodávateľom) o naplnení týchto požiadaviek uistený. Zariadenie bolo dodané, avšak neschopné prisľúbených funkcií. Žalobca preto od zmluvy odstúpil a požadoval náhradu *Vertrauensinteresse*. Uvedená škoda bola tomuto žalobcovi napokon priznaná, aj keď sa zavinenie zakladalo iba na nedbanlivosti.

38. Odpovede na uvedené otázky nesú v sebe potenciál spochybniť krajským súdom prijatý záver o neexistencii ospravedlniteľného omylu sťažovateľa, avšak v napadnutom uznesení najvyššieho súdu chýbajú. Na základe uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že najvyšší súd sťažovateľovi na ním predloženú argumentáciu neposkytol dostatočnú odpoveď a takýto formalistický prístup najvyššieho súdu nemožno považovať za ústavne akceptovateľný.

39. Vo vzťahu k namietanému nesprávne právnemu posúdeniu veci podľa § 421 písm. a) CSP sťažovateľ napadol právny záver súdov, podľa ktorého nebolo ich povinnosťou skúmať dôvod absolútnej neplatnosti dotknutých zmlúv, pokiaľ strana sporu takýto konkrétny dôvod neplatnosti netvrdila, a zároveň rozporoval právne závery krajského súdu týkajúce sa neexistencie ospravedlniteľného omylu na strane sťažovateľa.

40. V bode 33 napadnutého rozhodnutia najvyšší súd konštatoval, že krajský súd posudzoval otázku ospravedlniteľnosti omylu v bode 42, avšak na vyriešení tejto otázky podľa neho rozsudok krajského súdu nespočíval. Za kľúčový pre rozhodnutie tejto veci najvyšší súd označil právny záver

krajského súdu o nesprávnom procesnom spôsobe uplatnenia práv sťažovateľa v bode 43 odôvodnenia rozsudku krajského súdu.

41. Ústavný súd sa s uvedenými závermi najvyššieho súdu nestotožňuje. Podstata zamietnutia sťažovateľom podanej žaloby s prihliadnutím na ním v preskúmanom konaní predloženú argumentáciu stojí na právnom závere o neexistencii ospravedlniteľného omylu na strane sťažovateľa, ktorý by bol spôsobilý založiť neplatnosť dotknutých zmlúv (pozri body 38 až 42 rozsudku krajského súdu).

42. Sťažovateľ svojimi dovolacími otázkami atakoval právne závery krajského súdu týkajúce sa charakteru omylu sťažovateľa pri uzavretí dotknutých zmlúv, zdôrazňujúc nesplnenie informačnej povinnosti žalovaným, t. j. právne závery o otázkach relevantných pre rozhodnutie predmetnej veci. Ústavný súd vzhľadom na uvedené konštatuje, že závery najvyššieho súdu v tejto časti odôvodnenia napadnutého uznesenia sú výsledkom zjavne nesprávneho posúdenia procesnej otázky prípustnosti dovolania aj z tohto dôvodu. Aj pri rešpektovaní právomoci najvyššieho súdu ústavne konformným spôsobom vymedzovať si prípustnosť dovolania táto interpretácia nemôže byť formalistická, nepresvedčivá a zjavne nedostatočne odôvodnená, ako to bolo pri dovolaní sťažovateľa, keď jeho otázku označil za nepodstatnú. Takýto formalistický prístup najvyššieho súdu znemožnil meritórne posúdenie uvedenej právnej otázky.

43. Na základe uvedeného ústavný súd konštatuje, že závery najvyššieho súdu v napadnutom uznesení vo vzťahu k obom dovolacím dôvodom nenapĺňajú požiadavky kladené na rozhodnutia súdov v zmysle základného práva na súdnu ochranu, a preto je potrebné vysloviť porušenie základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

IV.2. K namietanému porušeniu označených práv rozsudkom krajského súdu:

44. Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Za situácie, ak právny poriadok pripúšťa iné možnosti nápravy uplatnením riadnych a mimoriadnych opravných prostriedkov podľa Civilného sporového poriadku, nemožno sa domáhať ochrany svojich práv v konaní pred ústavným súdom.

45. Argumentácia sťažovateľa týkajúca sa nesprávneho posúdenia právneho základu, resp. právneho dôvodu uplatneného nároku, tvrdiac, že bol žalovaným uvedený do omylu ohľadom funkcionality počítačového programu, či argumentácia nezodpovedania skutkovo podstatných otázok pre rozhodnutie veci týkajúcich sa neplatnosti dotknutých zmlúv, ako aj charakteru omylu sťažovateľa v konfrontácii s námietkami predloženými sťažovateľom, bola predložená aj v rámci dovolacieho konania. Preskúmanie posúdenia právneho základu priznaného nároku patrí do právomoci najvyššieho súdu. Ústavný súd konštatuje, že vymenované nedostatky zjednocuje dôvod prípustnosti dovolania a zároveň zákonom predpokladaný dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP, keďže ide o otázku porušenia práv procesnej povahy. V dôsledku kasačného výroku tohto nálezu dôjde k vytvoreniu potrebného procesného priestoru pre dovolací súd, aby posúdil prípustnosť dovolania sťažovateľa z hľadiska dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP. Právomoc najvyššieho súdu rozhodnúť o predmetnom dovolaní proti napadnutému uzneseniu krajského súdu vedie ústavný súd k záveru, že prostriedok nápravy základných práv sťažovateľa

priznaný mu zákonom ešte nemožno považovať za vyčerpaný, keďže najvyšší súd o ňom po vrátení veci ešte len bude rozhodovať. Z uvedených dôvodov ústavný súd v tejto časti ústavnej sťažnosti nevyhovel.

46. Sťažovateľ ústavný súd požiadal podaním doručeným 15. marca 2024 o vydanie dočasného opatrenia podľa § 129 a nasl. zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“). Rozhodnutím ústavného súdu o podanej ústavnej sťažnosti sťažovateľa sa rozhodovanie o návrhu na vydanie dočasného opatrenia stáva bezpredmetným, a preto ústavný súd tomuto návrhu nevyhovel.

47. Ústavný súd v súvislosti s návrhom sťažovateľa na zrušenie napadnutých rozhodnutí a vrátenie veci na ďalšie konanie dospel k záveru, že pre dosiahnutie nápravy vo veci je nevyhnutné, aby tomuto návrhu vo vzťahu k najvyššiemu súdu vyhovel.

48. Najvyšší súd je v ďalšom konaní vo veci podľa § 134 ods. 1 zákona o ústavnom súde viazaný právnymi názormi ústavného súdu vyjadrenými v tomto náleze.

V.

Trovy konania

49. Ústavný súd priznal sťažovateľovi (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov konania v celkovej sume 799,36 eur. Pokiaľ ide o priznanú výšku nároku, bol viazaný návrhom sťažovateľa, inak by mu patril nárok na náhradu trov konania v rozsahu 492,32 eur.

50. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľa ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov. Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2023 je 208,67 eur (v roku 2024 je 343,25 eur) a hodnota režijného paušálu je 12,52 eur (v roku 2024 13,73 eur). Sťažovateľovi vznikol nárok na náhradu trov konania za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2023 a jeden úkon právnej služby uskutočnený v roku 2024 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie návrhu ústavnému súdu a stanovisko k vyjadreniu žalovaného), čo predstavuje celkom sumu 799,36 eur.

51. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je najvyšší súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 CSP) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. mája 2024

Robert Šorl
predseda senátu